

De LegitiMaat

Een werkmethode voor het doen van onderzoek door derden naar het gebruik van algoritmen door een overheidsorganisatie.

MinBZK Handreiking
Werkversie 29 juni 2022

Deze versie:

<https://minbzk.github.io/LegitiMaat/>

Laatst gepubliceerde versie:

<https://open-regels.nl/lm/delegitimaat/>

Laatste werkversie:

<https://minbzk.github.io/LegitiMaat/>

Redacteurs:

[Mildo Staden](#) (BZK)

[Marlies van Eck](#) (Hooghiemstra & Partners)

Auteurs:

[Marlies van Eck](#)

[Mariette Lokin](#)

[Maike Klip](#)

[Giulia Bössenecker](#)

[Carlijn Oldeman](#)

[Robert van Doesburg](#)

[Abram Klop](#)

[Steven Gort](#)

Doe mee:

[GitHub MinBZK/LegitiMaat](#)

[Dien een melding in](#)

[Revisiehistorie](#)

[Pull requests](#)

This document is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 License](#).

Samenvatting

Dit is de tekst van de samenvatting.

Een link naar [\[vc-data-model\]](#) op deze plek levert een niet normatieve referentie op.

Status van dit document

Dit is een werkversie die op elk moment kan worden gewijzigd, verwijderd of vervangen door andere documenten. Het is geen door de werkgroep goedgekeurde consultatieversie.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Status van dit document

1. **Taakverdeling**
2. **Software ontwikkeling perspectief**
 - 2.1 Analyse
 - 2.2 Bedrijfsregels
 - 2.3 Functioneel ontwerp
 - 2.4 Code
 - 2.5 Digitale interactie & Werkinstructie
 - 2.6 Brief
 - 2.7 Optioneel
3. **Begrippenlijst**
 - 3.1 Document: De LegitiMaat
 - 3.2 Juridisch perspectief
 - 3.3 Wat en wie
 - 3.4 Audit/accountants perspectief
4. **Respec tests**
5. **Conformiteit**
6. **Lijst met figuren**
- A. **Index**
 - A.1 Begrippen gedefinieerd door deze specificatie
 - A.2 Begrippen gedefinieerd door verwijzing
- B. **Referenties**
 - B.1 Normatieve referenties
 - B.2 Informatieve referenties

1. Taakverdeling

Dit onderdeel is niet normatief.

NOOT: index

Dit hoofdstuk is toegevoegd met `class="informative"` in `index.html`.

Procesplaat & beschrijving van de rollen en functies van ambtenaren die betrokken zijn bij deze voortbrenging.

Abram en Maike

Analyse van de vertaling van wet naar bedrijfsregels + binnen welke kaders dit gebeurt en met welke standaarden. **Mariette**

Analyse over het deploymentproces, architectuur en kwaliteitsmechanismen: van regels in geautomatiseerde systemen (inzicht in het Functioneel Ontwerp en gebruik van data + binnen welke kaders dit gebeurt en met welke standaarden). **Steven**

Analyse van de beslissing hoe de bedrijfsregel wordt uitgevoerd (geautomatiseerd of niet) + binnen welke kaders dit gebeurt en met welke standaarden. (ook uitworp en risicoprofilering). **Robert**

Analyse van hoe de bedrijfsregels in de code zijn verwerkt en welke kwaliteitsmechanismen daaraan verbonden zijn. **Giulia**

Analyse van de rol van feedbackmechanismen (bezwaar/beroep) op het voortbrengingsproces + binnen welke kaders dit gebeurt en met welke standaarden. **Marlies en Carlijn**

Setje opvragen van werkinstructies tot en met besluit. **Maike**

2. Software ontwikkeling perspectief

-

Figuur 1 Methode

2.1 Analyse

Willen weten	
Toetsscenario's formuleren i.c.m. communicatie beleid.	Dit is een voorbeeld ter illustratie
	A.
	B.
	C.
	D.
E.	

Toelichting:

Welke gebruikers- en/of beleidsscenario's zijn voor opdrachtgever voldoende representatief om voor het gehele spectrum van toepassing de gewenste oplossing(en) te kunnen toetsen of aan alle uitgangspunten /

randvoorwaarden / principes / etc. wordt voldaan. Neem hierbij in acht op welke wijze de opdrachtgever daarover wenst te communiceren: zowel in de oplossing(en) zelf (ie bedrijfsvoering) alsook óver de oplossing(en).

2.2 Bedrijfsregels

Willen weten

	Dit is een voorbeeld ter illustratie
Toetsscenario's mapping op bedrijfsregelset.	A. mapt op set 1. B. mapt op set 1. C. mapt op set 1. D. mapt op set 2. E. heeft geen mapping.

Toelichting:

Beschrijft de mapping van de gehele set aan bedrijfsregels op de bij de analyse geformuleerde toetsscenario's. Dus voor elk scenario's is duidelijk welke bedrijfsregelset relevant is voor dát specifieke scenario.

2.3 Functioneel ontwerp

Willen weten

	Dit is een voorbeeld ter illustratie
Bedrijfsregelset mapping op testgevallen.	Set 1 heeft testgevallen 01..07. Set 2 heeft testgevallen 08..11. Voor toetsscenario E. ontbreken de testgevallen omdat er géén mapping is met bedrijfsregelset.

Toelichting:

Beschrijft de mapping van de gehele set aan testgevallen op de bedrijfsregels. Dus voor elke bedrijfsregelset is duidelijk welke testgevallen relevant zijn voor díe specifieke bedrijfsregelset.

2.4 Code

Willen weten

1. Versiebeheer	
2. Testgevallen	
3.	
Bedrijfsregelset	Geen voorbeeld vooralsnog
4. Toetsscenario	
5. Git workflow	
6. Test strategie	

Toelichting:

Beschrijft de gehanteerde Git workflow voor CI/CD én het corresponderende versiebeheer van toetsscenario's, bedrijfsregelsets en testgevallen. Legt ook uit wat de gehanteerde test strategie is.

2.5 Digitale interactie & Werkinstructie

Willen weten

Workflow per toetsscenario	Geen voorbeeld vooralsnog
----------------------------	---------------------------

Toelichting:

Legt voor ieder toetsscenario apart uit op welke wijze de digitale interactie plaats vindt én welke werkinstructie daarbij wordt gehanteerd waar nodig.

2.6 Brief

Willen weten

Vaste vs vrije tekst(en) voor alle toetsscenario's	Geen voorbeeld vooralsnog
--	---------------------------

Toelichting:

Bij de analyse is communicatiebeleid vastgesteld voor én over(!) de oplossing(en). Hier wordt de verbinding gemaakt met de wijze waarop dat voor alle toetsscenario's is verwerkt in vaste en/of vrije tekst(en).

2.7 Optioneel

De onderstaande secties (Conformiteit e.d.) zijn optioneel, zie [index.html](#):

```
<body>
  <section id="abstract" data-include-format="markdown" data-include="abstract.md"></section>
  <section id="sotd"></section><!-- Wordt automatisch gevuld -->
  <section data-include-format="markdown" class="informative" data-include="ch01.md"></section>
>
  <section data-include-format="markdown" data-include="ch02.md"></section>
  <!-- Hieronder optionele secties. Worden automatisch gevuld -->
  <section id='conformance'></section>
  <section id='tof'></section>
  <section id="index"></section>
</body>
```

3. Begrippenlijst

3.1 Document: De LegitiMaat

Interdisciplinaire werkmethode werkmethode voor een situatie waarin personen uit verschillende disciplines samenwerken. door middel van het integreren van inzichten uit meerdere vakgebieden (disciplines), hebben wij een werkmethode ontwikkeld.

Open source beleid beleid met betrekking tot software waarvan de broncode vrij beschikbaar is. Iedereen kan de broncode lezen, aanpassen en verspreiden. Het zorgt voor openheid in ICT-systemen.

Algoritme Algoritme heeft een hele algemene definitie. Het is eigenlijk Een eindige set instructies voor het bereiken van een doel. Een algoritme wordt vaak gebruikt om bepaalde beslissingen (deels) te automatiseren. Onderscheiden kan worden tussen *logische algoritmen* en *statistische algoritmen*.

Algoritmeregister Een register waarin inzicht wordt geboden in algoritmen die overheidsorganisaties gebruiken voor het geautomatiseerd nemen van beslissingen. Deze beslissingen kunnen besluiten met rechtsgevolg betreffen of detectie van situaties die aan toezicht worden onderworpen.

Interne controller Controller in dienst van een organisatie, in tegenstelling tot een externe controller die een controller van buiten de organisatie is.

Source code (broncode) de originele tekst in een formele taal waaruit de software voortvloeit. Dit is een leesbare tekst voor mensen en bevat de programma-instructies over de werking van de functionaliteit van de code.

Logische algoritmen zogenoemde if-this-then-that (IFTTT)-regels, ofwel instructies die door een mens opgesteld en geprogrammeerd worden. Ook wel aangeduid als 'domme' algoritmen.

Statistische algoritmen instructies of regels die niet vooraf door een mens 'uitgeprogrammeerd' worden, maar worden afgeleid uit (correlaties in) trainingsdata. Dit type algoritmen wordt gebruikt bij toepassing van *machine learning*. Ook wel aangeduid als 'slimme' algoritmen.

Machine learning een vorm van kunstmatige intelligentie die is gericht op het bouwen ontwikkelen van systemen die van de verwerkte data kunnen leren of data gebruiken om beter te kunnen presteren.

3.2 Juridisch perspectief

ABBB algemene beginselen van behoorlijk bestuur; ongeschreven regelsprincipes waar de overheid zich aan moet houden bij handelingen en besluiten. Zij zijn deels ongeschreven, en deels neergelegd in de Algemene wet bestuursrecht.

Awb Algemene wet bestuursrecht is een wet die de algemene regels bevat voor de verhouding tussen de overheid en de burger.

Discretionaire bevoegdheid Wettelijke bij een discretionaire bevoegdheid heeft de wetgever aan het bestuursorgaan een bevoegdheid verleend om van een bestuursorgaan om in tot op zekere hoogte binnen bepaalde grenzen zelf te bepalen welke besluit wordt genomen (beleidsruimte). Bepalingen met discretionaire ruimte hebben een open karakter en lenen zich minder goed voor automatisering. Sinds 2022 toetst de bestuursrechter het gebruik van deze ruimte bij een belastend (nadelig) besluit voor de burger indringender aan het evenredigheidsbeginsel van 3:4 van de Awb.

Gebonden bevoegdheid wettelijk verplichting van een bestuursorgaan om strikt conform de toepasselijke wettelijke bepalingen te besluiten. Bepalingen met gebonden bevoegdheden hebben een gesloten karakter en lenen zich daarom beter voor automatisering. In de context van geautomatiseerde uitvoering van wetten wordt wel gezegd dat dit vooral geschikt is voor wetgeving met gebonden bevoegdheden. Dit betekent dat uit de wettelijke bepalingen voortvloeit wat het bestuur moet besluiten.

Beoordelingsruimte Omdat er eigenlijk nooit voor alle gevallen precies bij wet is voorgeschreven wat er moet gebeuren, heeft een bestuursorgaan doorgaans beoordelingsruimte bij het toepassen van algemene regels in individuele omstandigheden. Het bestuursorgaan maakt van deze ruimte gebruik in de uitvoering, dus ook in een geautomatiseerde uitvoering.

Vorbereidingshandelingen Op grond van de Awb leidt een aanvraag tot een besluit. Om tot dit besluit te komen worden voorbereidingshandelingen verricht. Deze zijn op zichzelf niet voor bezwaar of beroep vatbaar.

Beleidsregels een bij besluit vastgestelde algemene regel, niet zijnde een algemeen verbindend voorschrift, omtrent de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van een bevoegdheid van een bestuursorgaan (Op grond van artikel 4:81, eerste lid, van de Awb kan een bestuursorgaan beleidsregels vaststellen met betrekking tot een hem toekomende of onder zijn verantwoordelijkheid uitgeoefende, dan wel door hem gedelegeerde bevoegdheid zie artikel 1:3 lid 4 Awb).

Beslisregels regels die definiëren onder welke voorwaarden of op grond van welke variabelen en parameters een beslissing wordt genomen.

Uitvoeringsbeleid Consistente gedragslijn die is neergelegd in beleidsregels en interne werkinstructies, en waarin wordt bepaald hoe wordt omgegaan met bepaalde gevallen en hoe de beoordelingsruimte discretionaire ruimte wordt ingevuld.

Inter-coder reliability Mate waarin twee modelleers die dezelfde situatie modelleren tot dezelfde resultaten komen.

Verifiëren is het onderzoeken of iets juist is, afgezet tegen een bepaalde norm.

Valideren is iets geldig verklaren, afgezet tegen een bepaalde norm.

Procesvertegenwoordigers mensen personen die het een bestuursorgaan vertegenwoordigen in beroep of hoger beroep bij de bestuursrechter.

3.3 Wat en wie

-

Softwareontwikkelaar een persoon die zich bezighoudt met het programmeren van software. Een softwareontwikkelaar wordt ook wel programmeur, computerprogrammeur of applicatieontwikkelaar genoemd.

Auditor iemand die zich beroepsmatig bezighoudt met het controleren van een organisatie.

Functioneel ontwerp hierin worden alle documenten waarin alle eisen en wensen waaraan een product applicatie of systeem moet voldoen, verzameld en geordend zijn. Er wordt beschreven Het beschrijft op welke manier, welke verwachten de gebruiker heeft, welke handelingen hij uitvoert en welke resultaten die oplevert.

Information Technology Infrastructure Library (ITIL) een referentiekader ontwikkeld voor het inrichten van de beheersprocessen binnen een ICT-organisatie.

SLA Service Level Agreement.

Regelexpert Persoon die expertise bezit over het ontwikkelen van en werken met regels in (overheids)organisaties.

3.4 Audit/accountants perspectief

-

Repository een ICT-/architectenterm voor een bewaarplaats plekplaats waar data, regels of andere IT-gerelateerde artefacten worden bewaard of mag zijn.

4. Respec tests

-

In deze zin linken we het woord [Open source beleid](#) naar de begrippenlijst.

The link element is defined in the [HTML](#) spec.

Toon hier een referentie uit locale lijst [SemVer](#). De lijst staat als `localBiblio` in `config.js`. Alleen referenties die in de tekst voorkomen worden getoond.

Als je moet verwijzen naar een document dat aanwezig is op [SpecRef](#) dan is het een kwestie van document zoeken en de naam noteren. Voorbeeld: om naar de JSON RFC te verwijzen, zoeken we eenvoudig naar JSON op specref en vinden we met `rfc8259` de passende match. Opnemen dan als [rfc8259](#).

Automatic external reference linking should be working now for [event handler](#). Maar blijkbaar niet voor [url parser](#) zónder [URL](#) in deze spec?

And what about [Algorithm](#)? Oh well, that requires [webcryptoapi](#)... Alhoewel [rfc7696](#) er ook wat van kan.

5. Conformiteit

-

Naast onderdelen die als niet normatief gemarkeerd zijn, zijn ook alle diagrammen, voorbeelden, en noten in dit document niet normatief. Verder is alles in dit document normatief.

6. Lijst met figuren

-

[Figuur 1 Methode](#)

A. Index

A.1 Begrippen gedefinieerd door deze specificatie

-

[ABBB](#)

[Algoritme](#)

[Algoritmeregister](#)

[Auditor](#)

[Awb](#)

[Beleidsregels](#)

[Beoordelingsruimte](#)

[Beslisregels](#)

[Discretionaire bevoegdheid](#)

[Functioneel ontwerp](#)

[Gebonden bevoegdheid](#)

[Information Technology Infrastructure Library \(ITIL\)](#)

[Inter-coder reliability](#)

[Interdisciplinaire werkmethode](#)

[Interne controller](#)
[Logische algoritmen](#)
[Machine learning](#)
[Open source beleid](#)
[Procesvertegenwoordigers](#)
[Regelexpert](#)
[Repository](#)
[SLA](#)
[Softwareontwikkelaar](#)
[Source code \(broncode\)](#)
[Statistische algoritmen](#)
[Uitvoeringsbeleid](#)
[Valideren](#)
[Verifiëren](#)
[Vorbereidingshandelingen](#)

A.2 Begrippen gedefinieerd door verwijzing

-
[HTML] defines the following:

event handler

[URL] defines the following:

url parser

[WEBCRYPTOAPI] defines the following:

Algorithm

B. Referenties

B.1 Normatieve referenties

-
[HTML]

[HTML Standard](#). Anne van Kesteren; Domenic Denicola; Ian Hickson; Philip Jägenstedt; Simon Pieters. WHATWG. Living Standard. URL: <https://html.spec.whatwg.org/multipage/>

[rfc7696]

[Guidelines for Cryptographic Algorithm Agility and Selecting Mandatory-to-Implement Algorithms](#). R. Housley. IETF. November 2015. Best Current Practice. URL: <https://www.rfc-editor.org/rfc/rfc7696>

[rfc8259]

[The JavaScript Object Notation \(JSON\) Data Interchange Format](#). T. Bray, Ed.. IETF. December 2017. Internet Standard. URL: <https://www.rfc-editor.org/rfc/rfc8259>

[SemVer]

[Semantic Versioning 2.0.0](#). T. Preston-Werner. June 2013. URL: <https://semver.org>

[URL]

[URL Standard](#). Anne van Kesteren. WHATWG. Living Standard. URL: <https://url.spec.whatwg.org/>

[webcryptoapi]

[Web Cryptography API](https://www.w3.org/TR/WebCryptoAPI/). Mark Watson. W3C. 26 January 2017. W3C Recommendation. URL: <https://www.w3.org/TR/WebCryptoAPI/>

B.2 Informatieve referenties

-

[vc-data-model]

[Verifiable Credentials Data Model v1.1](https://www.w3.org/TR/vc-data-model/). Manu Sporny; Grant Noble; Dave Longley; Daniel Burnett; Brent Zundel; Kyle Den Hartog. W3C. 3 March 2022. W3C Recommendation. URL: <https://www.w3.org/TR/vc-data-model/>

[↑](#)